

Naslov: Utjecaj bolesti COVID-19 na pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima – analiza rada Eurojusta na predmetima

Datum: 14. travnja 2021.

URL:

<https://www.eurojust.europa.eu/impact-covid-19-judicial-cooperation-criminal-matters>

Od ranih stadija pandemije koronavirusne bolesti (COVID-19), Eurojustov rad na predmetima pokazao je da se stručnjaci u državama članicama suočavaju s različitim poteškoćama u rješavanju predmeta koji uključuju pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima. Ti su problemi bili posljedica mjera koje su države članice provele radi suzbijanja širenja bolesti COVID-19, koji su utjecali na sve instrumente koji se obično primjenjuju u području pravosudne suradnje. Osim toga, nezapamćene društvene promjene uzrokovane pandemijom stvorile su nove mogućnosti za skupine organiziranog kriminala da ostvare nezakonitu dobit.

Cilj je ovog izvješća utvrditi konkretne poteškoće u primjeni najčešće korištenih instrumenata pravosudne suradnje do kojih je došlo zbog pandemije. Nadalje, u njemu su utvrđena najčešća kaznena djela izravno povezana s pandemijom. U izvješću se opisuje i uloga Eurojusta u odnosu na te probleme te iznose sažetici najboljih praksi. Ti će podatci biti od koristi stručnjacima i tvorcima politika u slučaju ponovnog uvođenja izvanrednih mjera.

Ovim se izvješćem dopunjuje Zajednička zbirka Eurojusta i EJN-a o učinku bolesti COVID-19 na pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima ⁽¹⁾. Dok se ta zbirka odnosi na mjere koje su države članice poduzele za suzbijanje širenja virusa i njihov utjecaj na pravosudnu suradnju općenito, izvješće se temelji na analizi konkretnih predmeta zabilježenih u Eurojustu u razdoblju od travnja 2020. do 30. lipnja 2020.

Glavni zaključci ove analize mogu se sažeti kako slijedi.

1. Mehanizam europskog uhidbenog naloga i dalje je bio funkcionalan, iako su mjere za suzbijanje pandemije poput zatvaranja granica i obvezne karantene, kao i manjak policijskog osoblja, znatno utjecali na završnu fazu postupka europskog uhidbenog naloga: fizičku predaju tražene osobe. Relevantne pravne odredbe iz članka 23. Okvirne odluke o europskom uhidbenom nalogu ⁽²⁾ primijenjene su kad je bila potrebna odgoda predaje. U svojim su zahtjevima za dodatne informacije (na temelju članka 15. stavka 2. Okvirne odluke o europskom uhidbenom nalogu) tijela izvršenja tražila pomoć Eurojusta češće nego inače. Slanjem relevantnih zahtjeva (u kontekstu članka 23. i članka 15. stavka 2.) putem Eurojusta stručnjacima su omogućeni pravovremeni odgovori te su mogli nastaviti postupak europskog uhidbenog naloga. Posebno u odnosu na primjenu članka

⁽¹⁾ Dokument Vijeća WK 587/2021; sažetak je dostupan na internetu (<https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-02/st06178.en21.pdf>).

⁽²⁾ Okvirna odluka Vijeća od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (2002/584/PUP)

23. rano uključivanje Eurojusta omogućilo je brzo postizanje dogovora o novom datumu predaje.
2. Države članice nastavile su izvršavati instrumente povezane s razmjenom dokaza i provoditi istražne mjere. Međutim, u nekim su slučajevima nadležna tijela dala prednost zahtjevima i izvršavala ih samo u izvanrednim slučajevima i kod teških kaznenih djela. To je dovelo do kašnjenja u izvršenju europskih istražnih naloga i zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć, posebno u slučajevima u kojima je bila potrebna fizička prisutnost osobe (saslušanja svjedoka ili osumnjičenika).
 3. U početnim stadijima pandemije stručnjaci su često kontaktirali s Eurojustom sa zahtjevima za prosljeđivanje europskog istražnog naloga ⁽³⁾, zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć ili naloga za zamrzavanje ⁽⁴⁾. Prijenos tih zahtjeva posredstvom Eurojusta smatrao se pouzdanom metodom koja je omogućila trenutačne povratne informacije o dostavi i moguće kasnije ažurirane informacije o izvršenju. To povećanje broja zahtjeva podnesenih posredstvom Eurojusta djelomično je posljedica obustave standardnih poštanskih i kurirskih usluga u državama članicama.
 4. U sadašnjoj situaciji potrebna je uspostava jedinstvene elektroničke platforme za razmjenu najčešće korištenih alata pravosudne suradnje koja ne ovisi o prijenosu papirnatih primjeraka. To je povezano s pripremama za uvođenje digitalnog sustava razmjene e-dokaza (e-EDES) kao dijela projekta digitalnog kaznenog pravosuđa koji je pokrenula Europska komisija.
 5. Ograničenja putovanja znatno su utjecala na aktivnosti zajedničkih istražnih timova. U brojnim su slučajevima odgođeni planirani dani zajedničkog djelovanja. Pregovori o novim zajedničkim istražnim timovima bili su odgođeni te su formirani kasnije. Zbog naglih promjena okolnosti suradnje zajedničkih istražnih timova, Eurojust je izmijenio svoj program njihova financiranja i članovima zajedničkih istražnih timova omogućio sigurnu komunikacijsku platformu za održavanje sastanaka na internetu.
 6. Pandemiju su iskoristile skupine organiziranog kriminala koje su zloupotrijebile potražnju za određenim proizvodima u sklopu novih higijenskih pravila te vršile prijevare povezane s državnim subvencijama.
 7. Eurojust je ostao u potpunosti operativan unatoč ograničenjima koja su se primjenjivala tijekom pandemije i aktivno pruža svoje standardne usluge stručnjacima u cijelom EU-u.

Izvešće sadrži detaljno objašnjenje tih zaključaka, konkretne primjere koji se odnose na predmete Eurojusta kao i najbolju praksu za stručnjake.

⁽³⁾ Prema Direktivi 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima

⁽⁴⁾ Primijenjeni instrument bila je Okvirna odluka Vijeća 2003/577/PUP od 22. srpnja 2003. o izvršenju odluka o zamrzavanju imovine i osiguranju dokaza u Europskoj uniji